

De vaste Commissie voor Financiën, in welke handen dit wetsontwerp gesteld is, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen over haar voorlopige bevindingen.

Algemeen

Sommige leden wezen erop, dat de naam van het wetsontwerp **12 631** „Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968”, ingediend op 9 oktober 1973, exact gelijk is aan de naam van het wetsontwerp **12 611** dat op 19 september 1973 werd ingediend. Leidt dit niet tot verwarring? Is het eerder voorgekomen dat twee wetsontwerpen tot wijziging van dezelfde belastingwet door elkaar heen werden behandeld?

Zeer vele leden wilden hun beschouwingen aanvangen met te verwijzen naar het feit dat de opwaardering van de gulden een aantal bijzondere problemen veroorzaakt, vooral voor de agrarische sector vanwege het feit dat oriëntatie- en garantieprijzen uitgedrukt zijn in Europese rekeneenheden.

Talrijke leden stemden ermee in dat de Regering in het kader van de revaluatie compensatie beoogt voor de landbouw. De rechtsgrond daarvan is naar hun wijze van zien gelegen in de te Brussel vastgelegde prijzen welke luiden in Europese rekeneenheden, zodat – in tegenstelling tot andere sectoren van de economie, waaronder ook delen van land- en tuinbouw – geen nieuw evenwicht tot stand komt naar gelang van enerzijds een verslechterde concurrentiepositie en anderzijds een ruilverwinst. Het karakter van de geldende communautaire marktordening schept verplichtingen wanneer het nationale beleid dreigt deze te doorkruisen.

Wanneer deze leden enige kritische opmerkingen maken, nemen zij deze marktordening dan ook als een gegeven aan. Een fundamentele beoordeling van dit stelsel is thans niet aan de orde, in het bijzonder niet de evenwijdigheid dan wel tegenstrijdigheid van het doel ener inkomenspolitiek en het instrument van prijsgaranties.

Sommige leden brachten in herinnering dat tijdens het mondeling overleg op 19 september tussen de bewindslieden van Financiën en de beide vaste commissies van de zijde van het Kabinet is uiteengezet waarom de gevolgen van de revaluatie van de gulden voor de landbouw wél en voor andere bedrijfstakken niet zouden dienen te worden gecompenseerd. Daarbij werd met name als argument gebruikt, dat de landbouwprijzen in belangrijke mate „in Brussel” worden vastgesteld. Is het echter niet bij veel export uit een klein land zo, dat het prijspeil op de wereldmarkt in hoofdzaak buiten Nederland om wordt bepaald, waardoor de landbouw materieel niet in een andere positie verkeert dan b.v. de scheepvaart, de luchtvaart en diverse goederenexporterende industrieën?

Hoewel enkele leden waardering hadden voor de snelle wijze, waarop de bewindslieden de compensatiemaatregel gereed hadden, betreurden zij dat dit kennelijk ten koste ging van het overleg met het betrokken bedrijfsleven, waardoor er een onbevredigende positie voor met name de veehandel is ontstaan. Deze leden vroegen, of het karakter van deze regeling zo spoedeisend was, dat dit overleg onmogelijk maakte. Ook nu immers moet de belastingdienst werken met de figuur van kredietverlening voor de compensatie van de 2 pct. Verder

werkt de wet toch met terugwerkende kracht vanaf 21 september.

De gekozen compensatiemethode

Hoewel zeer vele leden het argument van de grotere invloed op de prijsindex onderschreven, was naar hun mening dit nog geen voldoende reden om de bespreking van de keuze uit de compensatiemethoden verder geheel achterwege te laten. Verdere revaluaties zijn in de komende jaren immers niet uitgesloten. Zou de Regering dezelfde voorkeur in deze houden, indien ook België en Luxemburg tegelijkertijd hun munt opwaarderen? Overweegt de Regering eventueel alsnog de andere keuze, wanneer zo'n revaluatie door België en Luxemburg op korte termijn en eenzijdig zou geschieden?

Deze leden benadrukten nog eens de passage in de memorie van toelichting, dat de onderhavige voorziening in wezen in strijd is met de systematiek van de omzetbelasting. Onder erkenning dat een andere weg in de gegeven situatie nog meer bezwaren oproept, zouden zij toch willen uitspreken, dat naar hun oordeel met een voorstel als het onderhavige een, vanuit fiscaal oogpunt beschouwd, gevaarlijke weg wordt ingeslagen.

Kan, zo vroegen zij voorts, medegedeeld worden wat het volledige standpunt van de Europese Commissie in deze kwestie is? Is het juist dat de Nederlandse Regering onvoldoende voorbereidend overleg heeft gepleegd op Europees niveau? Is de bijdrage uit het landbouwfonds ter waarde van 5 mln. rekeenheden aan de Nederlandse schatkist het definitieve bedrag, of zou een grotere Europese bijdrage ten laste van het Oriëntatie- en Garantiefonds mogelijk zijn geweest of alsnog mogelijk zijn?

Talrijke leden waren tijdens het mondeling overleg en zijn op dit ogenblik niet louter uit nieuwsgierigheid naar enkele getallen geïnteresseerd in de mate van onder- en overcompensatie, waarover zij verderop in dit verslag nog komen te spreken. Zij verbonden en verbinden hieraan de vraag of geen alternatief wenselijk en mogelijk is van een algemene b.t.w.-regeling. De rechtsgrond van de beoogde compensatie is, zoals eerder werd opgemerkt, gelegen in structuur en techniek van het communautaire prijsbeleid. Daarom zou het logisch zijn de gevolgen van de revaluatie te compenseren door directe toeslagen op de communautaire prijzen, met behoud van het vrije intraverkeer.

In het mondeling overleg is van de zijde van de Regering gezegd dat prijstoelagen op bepaalde producten

a. niet door de E.E.G. zouden worden toegestaan en

b. praktisch moeilijk realiseerbaar zouden zijn omdat slechts weinig producten een flessehals passeren, in welk stadium ze subsidiabel zouden zijn. Talrijke leden betreuren het dat dit laatste argument niet in de memorie van toelichting is uitgewerkt. Gaarne zagen zij prijs uiteengezet

1. waarom communautaire prijzen wel kunnen worden gehandhaafd en (uiteraard tevoren in Brussel aangemelde) en nationale toeslagen niet;

2. waarom eventueel de b.t.w.-regeling zelf niet kan worden gedifferentieerd.

Het argument dat de E.E.G. geen andere maatregel dan een globale b.t.w.-restitutie zou toestaan, is inmiddels aangevochten door het Landbouwschap. In zijn adres van 19 oktober betoogt het schap: „In ieder geval zullen aanvullende compensaties ter goedkeuring aan de E.G.-Commissie moeten worden voorgelegd. Deze onderscheiden zich echter in beginsel niet van de voorgestelde b.t.w.-regeling, welke reeds door de Commissie is goedgekeurd”. Hoe oordeelt de Regering hierover?

De hier aan het woord zijnde leden merkten, ter voorkoming van misverstand, nog op dat zij gedane zaken geen keer zouden willen laten nemen. Terecht is de nog niet door de wetgever goedgekeurde maatregel tegelijk met de revaluatie in werking getreden. Het voorkomen van marktverstoring is een staatsrechtelijke onvolkomenheid waard. Wel vroegen deze

leden zich af of een meer gedifferentieerde regeling niet zou kunnen gelden vanaf bijvoorbeeld 1 januari 1974.

Vele andere leden zeiden, dat hoewel ook zij wel inzagen dat het volgen van een andere methode voor compensatie van de gevolgen voor de landbouw van de revaluatie van de gulden tot moeilijke consequenties zou leiden, met name in het Beneluxverkeer, zij toch aan deze andere methode de voorkeur zouden hebben gegeven, waardoor huns inziens een betere compensatieregeling zou zijn bereikt.

Bij de gekozen methode, compensatie via de b.t.w., komt de gekozen procedure, te weten de voorlopige regeling vóór inwerkingtreding, c.q. goedkeuring van het voorliggende wetsontwerp, hun als staatsrechtelijk onwenselijk en als een bewijs van een niet voldoende doordacht revaluatieproces voor.

Sommige leden was opgevallen dat de memorie van toelichting vermeldt dat het kabinet de regeling, neergelegd in de Verordening van de Raad van de Europese Gemeenschappen nr. 974/71, niet wilde toepassen onder meer, omdat dit zou nopen tot toezicht aan de Nederlands-Belgische grens „hetgeen praktisch onmogelijk is”. Is met „praktisch” bedoeld „in de praktijk” of „vrijwel”?

Is het wel toelaatbaar, zo vroegen enige leden, nu het prijsniveau van de agrarische producten zo duidelijk op besluiten berust die door de Europese gemeenschap worden bepaald, dat de Nederlandse Wetgever nu maatregelen treft die deze prijsvorming op nogal ongenueanceerde wijze doorkruisen? Wordt hier bewust of onbewust afstand genomen van de Europese besluitvorming, omdat deze, gelet ook op de sterk divergerende standpunten – waarbij onder meer bedoeld wordt op de toetreding van de E.E.G. tot de internationale suikerovereenkomst – onvoldoende of op sommige punten zelfs in het geheel niet functioneert?

Deze leden zouden ook graag de vraag beantwoord zien of wat de bewindslieden nu willen niet in schrille tegenstelling staat tot wat tot nog toe in Duitsland is gebeurd bij de herhaaldelijke opwaardering van de Mark. Toen de Duitse regering in 1969 de Duitse Mark met 8,5 pct. opwaardeerde, heeft zij toen niet, om prijsverlaging van landbouwvoortbrengselen te voorkomen, aan de E.E.G.-Ministerraad verlof gevraagd tot het instellen van invoerheffingen op de invoer van granen, suiker, melk, vlees en zuivelproducten om nu maar de belangrijkste te noemen, en hoe ging dit in de E.E.G. met andere muntaanpassingen?

Heeft de weigering van de E.E.G.-Ministerraad om dit verlof te verlenen, de agrarische bedrijfstak nadelen opgeleverd of is er op andere wijze een zodanige compensatie tot stand gekomen dat de nadelen vrijwel zijn opgevangen en heeft die maatregel mogelijk de Nederlandse bewindslieden ten voorbeeld gediend?

Zo ja, kunnen zij dan enige vergelijkende cijfers produceren om aan te tonen dat de Nederlandse landbouw (in zijn verschillende sectoren) er nu niet minder goed afkomt dan de Duitse landbouw toen?

Wat had een ander systeem met egalisatieheffingen aan de grenzen voor de landbouw en wat zou het voor de schatkist hebben betekend?

Ten slotte vroegen enkele leden of de bewindslieden de opheffing van de controle bij de binnengrenzen van de Benelux achteraf niet voorbarig achten, nu is gebleken dat België en Nederland op internationaal monetair gebied niet gelijk kunnen lopen.

De mate van geboden compensatie

Zeer vele leden begonnen met te herinneren aan het standpunt van de Regering bij de Algemeen politieke en financiële beschouwingen in de Tweede Kamer, dat de tot 1 april 1974 geboden compensatie eerder als méér dan als minder honderd procent kan worden aangemerkt. Zij gingen er hierbij vanuit dat de Regering deze mate van compensatie ook inderdaad beoogt. In dit verband kwam de vraag op, waarom namens de Regering bij het mondeling overleg op 17 september jl. werd gesproken van een ondercompensatie met circa één-

derde, welke gerechtvaardigd werd met onder meer de gunstige inkomenssituatie van de landbouw. In dit verband wezen zij ook op een soortgelijke uitspraak van de heer Lardinois, lid van de E.E.G.-commissie, tijdens het debat in het Europese Parlement op 19 oktober jl. over deze kwestie, waarbij een resolutie werd aanvaard met onder meer de strekking dat de inkomstenderving voor de producenten slechts ten dele en tijdelijk wordt gecompenseerd.

Bij de algemene beschouwingen verstrekte de Minister van Financiën een beknopte becijfering van de beoogde netto compensatie voor de landbouw als totaliteit. De aan het woord zijnde leden verzochten een minder beknopte versie van deze becijfering en een toelichting aan de hand van de nauwkeurig aangegeven vóóronderstellingen. Kunnen hierbij ook aangegeven worden de gevolgen van enige afwijking in de realisatie van de aangenomen uitgangspunten? Wordt er overigens nog overleg gepleegd met de betrokken organisaties, zowel vóór de plenaire behandeling van dit wetsontwerp als later, wanneer men de realisatiegraad van de veronderstellingen ongeveer kent? Kan in de memorie van antwoord mededeling worden gedaan van het resultaat van het dan reeds gevoerde overleg?

Op één onderdeel van bedoelde ministeriële becijfering wilden deze leden in dit voorlopig verslag reeds ingaan, nl. op de post van 60 miljoen gulden compensatie (jaarbasis) ten gevolge van een geringere stijging van het consumptieprijspeil dank zij de revaluatie. Deze leden erkenden dat dit een relevante factor zou kunnen zijn in de vergelijking met groepen wier inkomen een prijsindexatie-regeling (in guldens) telt, afgezien van de vertraging van een zodanige indexatie en van eventuele drempels en maxima in zulk een indexatie. Overigens bestaan er ook nog niet-geïndexeerde inkomens in Nederland, die ook rechtstreeks voordeel hebben van het revaluatie-effect op de consumptieprijsen. Het logische gevolg van het betrekken van de geringere prijsstijging in de compensatieberekening is, dat ook prijsstijgingen als zodanig zouden behoren door te werken in het niveau van de agrarische garantiëprijsen voor zover dat nodig is voor het op peil houden van de inkomens in de landbouw. Zo'n strikte relatie bestaat niet in het Europese landbouwbeleid; mitsdien is het de vraag of deze factor wel relevant is voor de compensatieberekening.

Verder wilden deze leden nog de aandacht vestigen op drie andere aspecten van deze problematiek. In de eerste plaats wezen zij op het feit, dat het prijsindexcijfer voor de consumptie slechts gedeeltelijk van toepassing is op het verbruik van de gezinnen van landbouwers. Immers, in de sfeer van de voedingsmiddelen voorzien de agrarische gezinnen – in een aantal sectoren – gedeeltelijk uit eigen bedrijf en hebben zij dus een geringer voordeel van lagere consumptieprijsen. In de tweede plaats merkten zij op, dat een deel van dit voordelige prijseffect van de revaluatie via de consumptie ook aan landbouwers zou zijn toegefallen, indien de Regering gekozen zou hebben voor de alternatieve mogelijkheid van compensatie via aanvullende heffingen aan de grens. In de derde plaats moet nog afgewacht worden of de geringere prijsstijging inderdaad ten volle voor 1 april kan worden gerealiseerd.

Enige leden lieten aantekenen dat zij het meetellen van 60 mln. voordeel wegens geringere loon- en prijsstijgingen nogal speculatief vonden. Kan de Regering dit voordeel met concrete gegevens adstrueren?

Talrijke leden wilden de al genoemde berekeningen van de Minister van Financiën op dit moment niet aantasten. Vooral de verwachting van het effectieve revaluatiepercentage blijft speculatief. Wel vroegen deze leden of bedragen op jaarbasis zonder meer mogen worden omgerekend op een periode 21 september–31 maart. De handel in landbouwprodukten is nog altijd in hoge mate seizoengebonden. Verder meenden deze leden dat niet mag worden volstaan met een globale calculatie. Wil de Regering deze verdelen naar een aantal produktgroepen, zodat de mate van onder- dan wel overcompensatie blijkt?

Tot dusver zijn vanuit het bedrijfsleven alleen berekeningen gemaakt voor wat betreft eventuele ondercompensaties, terwijl de Regering zich slechts in algemene bewoordingen over dit

vraagstuk heeft uitgelaten. Voor het eerst gebeurde dit al op 19 september tijdens het mondeling overleg met de vaste commissies voor financiën en voor landbouw. Talrijke leden hadden dit overleg zeer gewaardeerd. Niemand is erdoor gebonden, maar argumenten konden vroegtijdig worden uitgewisseld ten gerieve van alle betrokkenen, onder anderen degenen die meewerken aan dit voorlopig verslag. De aan het woord zijnde leden achten een dergelijke informele discussie zeker voor herhaling vatbaar ook op andere terreinen van staatszorg. Het adjectief in „gemeen overleg” gaat dan, behalve gezamenlijk, ook gewoon betekenen.

Vele andere leden achtten de compensatie onvoldoende, nog afgezien van de berekening, dat bij een reëel revaluatie-effect van 4 pct. in plaats van 3,5 pct. (berekeningsgrondslag minister) een ondercompensatie van 110 mln. kan worden berekend, waarbij rekening gehouden dient te worden met het feit dat 50 pct. van de agrarische produkten onder een E.E.G.-marktverordening valt, waarvan de prijszetting overwegend invloed heeft op de marktprijzen, terwijl de overige produkten structureel voor meer dan de helft afhankelijk is van de buitenlandse markt. Het is, aldus deze leden, onaanvaardbaar dat een mogelijk in de toekomst optredend gunstig prijseffect en inkomenseffect nu door de Regering als argument gebruikt worden voor het aantonen van overcompensatie.

Het Landbouwschap stelt in zijn brief van 19 oktober 1973 aan de vaste Commissies voor Financiën en voor Landbouw en Visserij, aldus sommige leden, dat de revaluatie zal leiden tot een prijsdaling van 4,25 pct. in tegenstelling tot de door de Minister genoemde 3,5 pct. Erkennen de bewindslieden de juistheid van de ook door anderen aangehaalde opmerking van het Landbouwschap, dat rond de helft van de agrarische produktie onder een E.E.G.-marktverordening valt – die ook in feite de marktprijzen domineert – en dat de overige agrarische produktie voor meer dan de helft van de buitenlandse markt afhankelijk is, zodat 3,5 pct. een onwaarschijnlijk laag percentage is bij een formele opwaardering van de gulden met 5 pct.? Kan de Minister een inzicht geven in de feitelijke koers van de Nederlandse gulden ten tijde van vaststelling van de thans in de Europese Gemeenschap geldende interventie- en drempelprijzen? Is het juist, dat de feitelijke opwaardering wel degelijk ca. 5 pct. is gaan bedragen dank zij de ook na de opwaardering van september voortgaande kapitaalimport?

Enkele leden waren het met de bewindslieden eens, dat voor een effectieve bestrijding van de inflatie een prijsbeheersing ook in de landbouw niet kan worden gemist. Zij zouden het echter onjuist achten en in strijd noemen met de solidariteit die het gehele volksleven moet omvatten, indien de ondernemers in de landbouwsector een extra offer zouden moeten brengen. Deze leden zagen ook niet in hoe zo'n extra offer gerechtvaardigd kan worden door de stelling, dat de ondernemers in de landbouwsector sterk afhankelijk zijn van E.E.G.-beslissingen en daardoor extra voordeel zouden hebben van een verbeterde binnenlandse inflatiebestrijding. Want als de Regering erin slaagt de ontwaarding van de gulden niet sneller te doen plaatsvinden dan de ontwaarding van de Europese rekeneenheid, waarin de landbouwprijzen worden vastgesteld, is de situatie in alle sectoren van het Nederlandse bedrijfsleven, in zover zij voortvloeit uit de koopkrachtvermindering van het geld, geheel dezelfde. Alleen als de gulden die destijds koploper van de inflatie was, thans zou achterblijven bij de inflatie van de andere geld-eenheden uit het slang-arrangement, zou volgens deze leden gelden dat de E.E.G.-landbouwprijzen de Nederlandse agrariërs het bijzondere voordeel brengen dat de Minister van Financiën tijdens de financiële beschouwingen op 11 oktober aanwees (*Handelingen 1973–1974*, blz. 225, laatste alinea). Deze leden vroegen daarom of de bewindslieden van mening zijn dat de inflatie in ons land zodanig zal achterblijven bij de inflatie in de overige E.E.G.-staten met vaste pariteiten, dat de Nederlandse landbouw hieruit het door de Minister becijferde voordeel van 60 mln. gulden krijgt (*Hand. 1973–1974*, blz. 174, 6e alinea).

Deze leden vroegen verder of gebleken is dat de effectieve revaluatie inderdaad niet meer dan 3½ à 4 pct. bedraagt. (*Hand.*

1973/74, blz. 174, 4e alinea), aangezien een vluchtige vergelijking van wisselkoersen van b.v. B.fr. en D.kr. in Amsterdam in april, juni en oktober eerder een effectieve revaluatie van 5½ à 6 pct. uitwijst. Kunnen de bewindslieden maandgemiddelden van de guldenkoers van de Europese rekeneenheid opgeven over april, mei, juni, juli, augustus en oktober (of over de eerste helft van oktober, indien het oktobergemiddelde nog niet beschikbaar is)? Als de effectieve revaluatie bij benadering gelijk zou zijn aan de verhoging van de spilkoers, nl. 5 pct., zou dit het nadelige effect van de revaluatie voor de landbouw dan niet belangrijk groter maken dan overeenkomt met de berekening van de Minister van Financiën volgens *Hand.* 1973/74, blz. 174, 7e alinea?

Genoemde leden vroegen of, afgezien van de juistheid van de stelling dat de situatie in de landbouw thans gunstig is, een verhoging van de lasten voor de landbouw gedurende deze maanden, niet in elk geval het tijdsgemiddelde van de fluctuerende opbrengst in deze bedrijfstak ongunstig beïnvloedt ten opzichte van andere bedrijfstakken. Zij zouden het betreuren indien een aanvullende verbetering van de positie van de landbouw noodzakelijk zou blijken te zijn, terwijl toch zou worden besloten hiermee te wachten tot een studie is verricht die pas in april 1974 plaatsvindt. Daarom vroegen zij de bewindslieden of zij mogelijkheden zien om het voorgestelde forfait van 6½ pct. thans te verhogen.

Werking van de compensatie ten aanzien van enkele bijzondere sectoren in de land- en tuinbouw

a. Algemeen

Zeer vele leden vroegen de Regering een cijfermatig inzicht te verschaffen in de differentiatie in netto-compensatie over verschillende onderdelen van land- en tuinbouw.

Indien er sprake zou zijn van onevenredige verhoudingen tussen de diverse bedrijfstypen binnen de gekozen compensatiemethode, bestaan er dan mogelijkheden dit recht te trekken? In hoeverre biedt amendering van artikel 27 van de wet op de omzetbelasting hiertoe gelegenheid? In dit verband zou een nadere uiteenzetting in de memorie van antwoord over die onderdelen van de land- en tuinbouw, welke niet vallen onder het Europese landbouwbeleid, noodzakelijk zijn.

Intussen blijkt er, aldus deze leden, ten aanzien van de inname van inlandse granen een probleem te rijzen. Het moment van de revaluatie viel namelijk enige weken na de graanoogst. Bij de afzet van inlandse granen is het usance, dat vele, kleinere mengvoederleveranciers de granen van hun cliëntèle tevens innemen. Gezien de uiterst smalle marges in deze branche, worden op deze vóór de revaluatie ingenomen granen de niet-claimbare 2 pct. b.t.w.-verliezen geleden. Welke oplossing denkt de Regering voor deze problematiek te vinden?

Vele andere leden achtten het duidelijk, dat onvoldoende compensatie wordt gevonden voor die produkten waarvan de prijsvorming vrijwel geheel afhankelijk is van de vastgestelde interventie- en drempelprijzen t.w. granen, suikerbieten, fabrieksaardappelen en rundveehouderijprodukten. Hiervoor dienen naar de mening van deze leden aanvullende compensaties te worden vastgesteld.

Enige leden vroegen zich af of de bewindslieden zich wel voldoende gerealiseerd hebben hoe grof de door hen voorgestelde maatregel werkt op de verschillende agrarische bedrijfstakken. Zijn zij bereid en in staat om voor de verschillende agrarische bedrijfstakken een overzicht te verstrekken waaruit blijkt hoe de bedrijfsresultaten worden beïnvloed door de nu voorgestelde wettelijke maatregel? Deze leden dachten hierbij niet alleen aan een grove splitsing van akkerbouw en veeteelt maar ook aan een specificatie over granen, aardappelen, suikerbieten enz., waarbij speciale probleemgebieden als veenkoloniale landbouw en rundveehouderij op schrale zandgronden afzonderlijk worden doorgelicht.

b. Veehouderij, vee- en vleeshandel

Niet zonder aandrang informeerden zeer vele leden naar de genomen bijzondere maatregel voor de vee- en vleeshandel. Zij

wilden nogmaals wijzen op de ernstige problemen die in deze sector ontstaan, indien onder „afnemers van landbouwprodukten” (artikel 27) van veehouderijprodukten uitsluitend veehandelaren moeten worden verstaan. In de eerste plaats ontstaat dan de mogelijkheid van oneigenlijk gebruik van de compensatieregeling ten aanzien van de omzet van veehouderijprodukten in het binnenlandse circuit (onder meer de handel in biggen, kalveren en gebruiksvee). In de tweede plaats moet door toepassing van deze methode een ernstige verstoring c.q. belemmering van de bestaande markt- en prijsvorming worden verwacht. Zo het al mogelijk zou zijn de grote verkopen op veemarkten en beurzen van landbouwverklaringen te voorzien, lijkt het niet mogelijk de zogenaamde „onzichtbare” handel te registreren.

Het was deze leden bekend dat, zoals de Minister van Financiën bij de algemene politieke en financiële beschouwingen mededeelde, de Regering op dit terrein de knelpunten ziet en naar oplossingen zoekt. Wat is het oordeel van de Regering over een regeling, waarbij onder afnemers van landbouwprodukten worden verstaan: diegenen die de produkten – voorzover van Nederlandse origine – bewerken, verwerken, slachten dan wel levend exporteren? Op deze wijze, zo wil het althans deze leden voorkomen, kan de fiscus volstaan met een eenvoudige controle, wordt het marktproces niet verstoord en wordt een „oneigenlijk” gebruik van de compensatieregeling voorkomen. Ook behoeven naar hun mening geen problemen te rijzen ten aanzien van importen van levend slachtvee, omdat deze dieren immers binnen driemaal 24 uur moeten worden geslacht op daarvoor erkende slachthuizen en voorzien zijn van geldige invoerdocumenten. Gaarne vernamen deze leden het resultaat van het gevoerde overleg met de betrokken organisaties in de memorie van antwoord.

Talrijke leden vroegen naar het commentaar van de Regering op het verzoek van het Bedrijfschap voor de handel in vee om de compensatie uitsluitend te verlenen aan ondernemers die vee slachten en ondernemers die het in levende staat exporteren, met dien verstande dat de dieren van Nederlandse oorsprong moeten zijn, een en ander ter voorkoming van marktdistorsies.

Vele andere leden waren van mening dat in de rundveehouderij het ongecompenseerde bedrag van 57 mln. voor aanvullende compensaties in aanmerking zal moeten komen.

Wat de handel in vee betreft: deze is weliswaar enigermate in de compensatieregeling betrokken, hoewel dat niet in de toelichting staat vermeld, maar de regeling geeft tot allerlei moeilijkheden aanleiding.

Deze leden zouden er voorstanders van zijn, dat voor de goederen vermeld in tabel I onder a sub 21 te weten runderen, varkens, schapen en geiten het stelsel van de te verlenen compensatie zodanig wordt geregeld dat deze uitsluitend verleend wordt door het toekennen van een voordruk van 6,25 pct. aan ondernemers, die het vee in hun onderneming slachten en aan ondernemers, die dat vee in levende staat exporteren, met dien verstande, dat deze compensatie alleen gegeven wordt indien de betreffende dieren van Nederlandse oorsprong zijn.

Zo wordt bereikt, dat de prijsvorming overzichtelijk blijft; ook wordt voorkomen, dat transacties plaatsvinden die normaal niet zouden plaatsvinden.

Omvangrijke controlewerkzaamheden zijn overbodig en complicaties door andere vormen van produkt b.v. door loonmestcontracten worden vermeden.

Op deze wijze wordt tevens aan de wensen van het georganiseerde slagersbedrijf voldaan.

Speciale aandacht vroegen enige leden voor de veehandel.

Hoe denken de bewindslieden de bijzondere b.t.w.-regeling voor de veehandelaren, die aan de veehandel deelnemen, en die voor leveranties aan exporteurs van levende dieren en/of de be- en verwerkers daarvan wel de 2 pct.-b.t.w.-compensatie kunnen claimen, op basis van landbouwverklaringen in dit wetontwerp op te lossen? Is toch niet door zijn aard de veehandel – alleen werken met een zaknotitieboekje – en de zeer vele transacties van uiteenlopende aantallen met vaak zeer kleine marges, en door het karakter van de veemarkthandel,

waarbij eenzelfde dier vaak in zeer korte tijd meerdere malen verhandeld moet worden en waarbij kopers en verkopers elkaar amper kennen, het kunnen claimen van de 2 pct. b.t.w.-compensatie op basis van landbouwverklaringen vaak moeilijk te effectueren? Komt daar niet bij dat bij aankoop van landbouwers en eventueel ook veehandelaren rechtstreeks door een exporteur van levende dieren of door be- en verwerkers daarvan zonder meer 6,25 pct. b.t.w.-compensatie geclaimd kan worden, waardoor een uitschakelingstendens van de veehandel zal optreden, tenzij de veehandel op zichzelf in de onderhavige transactie met 2 pct. minder kan aanbieden? Is dit in de praktijk van de veemarkthandel niet vaak moeilijk te realiseren door de uiteenlopende kwaliteiten en aantallen waardoor de uitschakeling van de veehandel op de veemarkten zeer reëel wordt?

Vormt ook de 2 pct. b.t.w.-compensatie op de vele dieren, die door veehandelaren gemest worden, en waarvoor, indien deze aangekocht zijn vóór 21 september jl. zeker geen landbouwverklaringen aanwezig zijn, geen groot probleem? Worden deze door veehandelaren te mesten of af te weiden dieren niet vaak weer aangekocht van andere veehandelaren, die dus geen landbouwverklaring daarvoor kunnen verstrekken? Hoe moet in dergelijke situaties de 2 pct. b.t.w.-compensatie geëffectueerd worden? Heeft dit een nieuwe uitschakelingstendens ten gevolge van de voor de vee- en vlessectoren voorziene 2 pct. b.t.w.-compensatie, terwijl de b.t.w. als stelsel van omzetbelasting in tegenstelling tot het cascadesysteem neutraal zou werken?

Is het juist dat het Ministerie van Financiën in de modaliteit dat afnemers van veehandelaren, die aan de bijzondere b.t.w.-regeling voor de veehandel deelnemen, ook de 2 pct. b.t.w.-compensatie zouden kunnen claimen om een drietal redenen niet had voorzien?

a. Veehandelaren zouden gaan importeren teneinde hun afnemers van de 2 pct. b.t.w.-compensatie (+ de 0,40 pct. per 1 januari 1973 ingevoerde extra b.t.w.-voordruk) ten onrechte te laten profiteren.

b. Veehandelaren zouden worden ingeschakeld bij de afzet van slachtrijpe dieren van landbouwers (en/of veehandelaren), die normaal de b.t.w. afdragen, ten einde hun afnemers, te weten exporteurs van levende dieren of de be- en verwerkers daarvan, ten onrechte te laten profiteren van de 2 pct. b.t.w.-compensatie + de 0,40 pct. per 1 januari 1973 ingevoerde extra-b.t.w. voordruk.

c. Een soortgelijke situatie als in *b* zou zich voordoen in kettigtransacties tussen veehandelaren, die wel en niet de b.t.w. normaal afdragen om een of meerdere malen extra 2 pct. b.t.w.-compensatie te effectueren. De bezwaren van de Staatssecretaris van Financiën betroffen in het bijzonder *c*.

Is de Staatssecretaris er niet reeds eerder op geattendeerd dat de situaties vermeld onder *a* en *c* in de aanschrijving van het Ministerie van Financiën d.d. 19 september 1973 ref. B 73/20285 opgenomen regeling zich evengoed kunnen voordoen bij inschakeling van een landbouwer, resp. veehandelaar-landbouwer, die aan de bijzondere b.t.w.-regeling voor de landbouw deelneemt? Geldt dit niet in het bijzonder bij gebruiks-vee, incl. biggen en kalveren, zodat speciaal daar alle aanleiding zal bestaan deze niet slachtrijpe dieren extra te verhandelen middels een veehandelaar teneinde de 2 pct. b.t.w.-compensatie extra te toucheren?

Immers, wat houdt artikel 27, lid 1a van de Wet op de omzetbelasting in: „in de hoedanigheid van veehouder voortgebrachte of geteelde goederen”?

Nu dit geldt zowel voor invoerhandel als voor de gebruiksveehandel, zijn er dan niet inplaats van drie lekken zoals door de Staatssecretaris van Financiën verwacht, zelfs vijf lekken? Hoe zijn deze gesignaleerde moeilijkheden juridisch en fiscaal op te lossen?

Dezelfde leden hadden vernomen, dat er naast de voor de zuivelsector nadelige ondercompensatie die het gevolg is van het verschil tussen de 5 pct. revaluatie en de 2 pct. teruggaaf

voor b.t.w. ook nog een extra nadeel dreigt daar de Rijksoverheid zich niet houdt aan de in guldens uitgedrukte vergoedingen voor particuliere opslag van boter, zoals deze is geregeld in artikel 7 van de Mededeling Boter no. 1258 betreffende „V.I.B.-vergoedingsregeling boter/room 1973/1974 voor in Nederland vervaardigde boter en room”.

Zijn de bewindslieden bereid om de verplichtingen, die de overheid contractueel op zich genomen heeft, alsnog na te komen, daar anders gevreesd moet worden dat het vertrouwen in de overheid zodanig wordt geschokt dat in de toekomst vrijwel geen particuliere opslag zal plaatshebben, wat grote kosten met zich zal brengen voor de overheidsopslag?

c. De sierteelt

Kan de Regering – zo vroegen zeer vele leden – een analyse geven van de positie van de sierteeltsector in vergelijking met andere exporterende bedrijfstakken, vooral ten aanzien van de netto nadelen ten gevolge van de opwaardering van de gulden?

Vele andere leden wezen erop dat wat de sierteelt betreft, de ongecompenseerde gevolgen van de revaluatie juist in de tijd van het jaar waar het aanbod wordt gedaan, zwaar aankomen. Compensatie zal dienen te worden geboden, wellicht door eenzelfde bedrag toe te kennen aan compensatie welke deze sector zou hebben ontvangen wanneer de sierteeltprodukten onder het verlaagde tarief zouden vallen, naar analogie van de situatie in andere E.E.G.-landen.

Sommige leden meenden in dit verband dat de eenvoudigste wijze om deze bedrijfstak enig soelaas te bieden, dan gevonden kan worden door de sierteeltprodukten rechtstreeks naar het lage b.t.w.-tarief te brengen.

De sierteelt (inclusief de bloembollenteelt), die door het wetsontwerp in het geheel niet geholpen zou worden, is een juist bijzonder exportintensieve bedrijfstak. Deze bedrijfstak is al meer dan andere onderdelen van land- en tuinbouw, sterk benadeeld door de opeenvolgende devaluaties van de V.S.-dollar.

Enige leden hadden met betrekking tot het hier besprokene nog eens teruggerepen op de behandeling van de wet op de omzetbelasting 1968 in de Kamer. In de memorie van antwoord (stuk 9324 nr. 6 blz. 15) werd reeds toen erkend dat sierteeltprodukten in Frankrijk en Duitsland onder het verlaagde tarief vielen, terwijl zij in Nederland toen onder het 12 pct. tarief gebracht werden. Dat de argumentatie toen was dat deze produkten bij in- en uitvoer onder het nultarief vallen moge juist zijn, maar is het nadeel van het niet onder de nu voorgestelde wettelijke bepalingen vallen niet reeds voldoende om op het toen door de toenmalige bewindslieden ingenomen standpunt terug te komen?

Hebben de beraadslagingen van bedoeld wetsontwerp bij de behandeling niet enige verwachtingen gewekt, dat de sierteeltsector op Europees niveau op een meer uniforme behandeling met de rest van de landbouw zou mogen rekenen?

Staatssecretaris Grapperhaus antwoordde bij deze gelegenheid op een vraag van de heer Brouwer (K.V.P.) (zitting 1967–1968 blz. 2400) luidende: „Nu zou ik de Staatssecretaris willen vragen of hij bij de voorbereiding van de derde richtlijn in het kader van de E.E.G. juist wat betreft deze sierteeltgewassen een welwillende houding wil aannemen”, duidelijk en voor betrokkenen verwachtingwekkend: „Ik wil aan het adres van de geachte afgevaardigde de heer Brouwer zeggen, dat ik de belangen van deze groep welwillend zal bekijken, als deze aangelegenheid in Europees verband opnieuw aan de orde is, met name bij de behandeling van het ontwerp van de derde richtlijn. Dat wil ik graag toezeggen, want ik heb al gezegd, dat ik begrip heb voor de positie van de sierteeltproducenten”.

Heeft niet juist deze toezegging van de toenmalige Staatssecretaris van Financiën blijkens de stemverklaring van de heer Brouwer (zitting 1967–1968 blz. 2416) tot gevolg gehad dat een groot deel van de Kamer tegen het amendement stemde om de sierteeltgewassen onder het verlaagde tarief te brengen?

Wat is er nadien gebeurd en wat is het resultaat van deze toezegging van de toenmalige Staatssecretaris? Indien het in die tussentijd niet mogelijk is gebleken om deze sector redelijk te helpen, is er dan nu geen reden om ter gelegenheid van de behandeling van dit wetsontwerp (5 jaar later), de schrijnende moeilijkheden van deze bedrijfstak op te lossen, door deze alsnog onder het verlaagde tarief te brengen door tabel I onder a 41 te lezen: land- en tuinbouwzaden, bloemzaden, bloemen, bloemtollen alsmede andere sierteelt- en boomkwekerijprodukten?

De voorgestelde werkingsduur

Zeer vele leden informeerden naar de criteria en doeleinden van het beleid, waarop de beslissingen voor de periode na 1 april 1974 zullen worden gebaseerd. Mede van het antwoord op deze vraag zullen deze leden hun houding ten opzichte van de aangekondigde tijdelijkheid en de genoemde datum van 1 april 1974 laten afhangen. In dit verband wezen zij nog op het feit, dat op die datum het normale verkoopseizoen van de meeste akkerbouwprodukten nog niet beëindigd is. Zal het eventueel vervallen van de compensatie per 1 april niet tot een kunstmatige extra aankoop vóór die datum leiden en daardoor een prijsval veroorzaken? Sommige leden deelde deze vrees.

Voor vele andere leden, die zich bij deze vragen aansloten, was dit aanleiding het wenselijk te achten dat de compensatieregeling niet automatisch op 1 april 1974 zal aflopen, maar in ieder geval op een later tijdstip, afhankelijk van het dan geconstateerde effect op de loon- en prijsontwikkeling en de afschaffing c.q. vermindering van compensatie in andere landen.

Aldus vastgesteld, 30 oktober 1973.

BAKKER
 JOEKES
 NOTENBOOM
 W. SCHOLTEN
 PEIJNENBURG
 VELLENGA
 WIERENGA
 KONING
 DOLMAN
 VAN DIS
 TERLOUW
 DE RUITER
 VERMAAT
 SCHOUTEN
 EPEMA-BRUGMAN
 VAN AMELSVOORT
 DREES
 JURGENS.